

POLITIKK

P

POLITIKK

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2025-2037 FORSLAG TIL PLANPROGRAM

POLITIKK

Foto: Kari Kirkvoll

Heim kommune

Innhold

Bakgrunn for planarbeidet.....	2
Mål for planarbeidet.....	2
Rammebetingelser og føringer.....	3
Nasjonale forventninger.....	3
Regionale planer.....	3
Lokale planer.....	3
Kommunes plansystem.....	4
Utfordringer og muligheter.....	5
Globale faktorer som kan ha påvirkning på Heimsamfunnet:.....	5
Nasjonale og regionale faktorer som kan ha påvirkning på Heimsamfunnet:.....	5
Lokale faktorer som kan ha påvirkning på Heimsamfunnet:.....	5
Kunnskapsgrunnlag.....	6
Involvering av kommunens ressurser.....	6
Involvering og kommunikasjon.....	7
Tidsplan for planarbeidet.....	7

Bakgrunn for planarbeidet

Kommunestyret vedtok i møte 3. oktober 2024 planstrategien for perioden 2024 til 2027. Som et ledd i dette ble det bestemt at kommuneplanens samfunnsdel (KPS) skulle rulleres.

Samfunnsdelen ble vurdert som lite fleksibel, og dårlig tilpasset de store endringene som har skjedd i verdensbildet siden den ble vedtatt i januar 2022. Dette bidrar også til å oppfylle regjeringens krav om at overordnede planer skal holdes oppdaterte.

Formålet med planprogrammet er å danne et solid grunnlag for å utarbeide en ny KPS. Plan- og bygningsloven § 4-1 setter krav til at planprogram skal utarbeides før man går i gang med arbeidet med selve kommuneplanen. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger.

Mål for planarbeidet

- Planen setter tydelige overordnede føringer
- Planen er forankret i bærekraft
- Planen er forankret i innbyggermedvirkning som er reel og representativ
- Planen er dynamisk og i stand til å møte både dagens og fremtidens utfordringer
- Planen er forankret i alle avdelinger, og brukes aktivt som mål/styringsverktøy

Rammebetingelser og føringer

Det er en rekke rammebetingelser og føringer som spiller inn i arbeidet med ny KPS. Både nasjonale og regionale myndigheter setter mål og føringer for kommunenes planlegging. Nasjonale mål er fastsatt i lover, retningslinjer, offentlige utredninger, veiledere mm. Nedenfor følger en oppsummering av de mest sentrale planene og føringene.

Nasjonale forventninger

Regjeringen legger hvert fjerde år frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Disse forventningene oppsummerer regjeringens prioriteringer på planområdet. Forventningene skal følges opp av kommunene gjennom planstrategier og planer.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 legger vekt på at samfunns- og arealutviklingen skal skje på en måte som ivaretar gode og varierte tilbud og tjenester i kommunene. 2030-agendaen med FNs 17 bærekraftsmål er utgangspunktet for forventningene fra 2023, som er delt inn i fem overordnede perspektiver:

- Samordning og samarbeid i planleggingen.
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn.
- Velferd og bærekraftig verdiskapning.
- Klima, natur og miljø for fremtida.
- Samfunnssikkerhet og beredskap.

Regionale planer

Fylkeskommunene fastsetter mål og retningslinjer for samfunnsutviklingen i Trøndelag gjennom å utarbeide regionale planer og strategier. Den mest sentrale for kommunene i Trøndelag er Trøndelagsplanen 2019-2030. Denne er førende for regionens utvikling. De ti hovedmålene i Trøndelagsplanen lyder som følger:

- I 2030 skal god livskvalitet og mangfold kjennetegne Trøndelag.
- I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutvikling i Trøndelag.
- I 2030 er Trøndelag best på regional samhandling.
- I 2030 har Trøndelag et omstillingsdyktig og fremtidsrettet arbeids- og næringsliv.
- I 2030 er trøndersk næringsliv basert på miljøvennlig næringsutvikling og teknologi.
- I 2030 har Trøndelag bærekraftig produksjon av mat og biodrivstoff.
- I 2030 har Trøndelag en bærekraftig areal- og transportstruktur.
- I 2030 har Trøndelag et balansert utbyggings- og bosettingsmønster.
- I 2030 har Trøndelag et samordnet transport- og samferdselssystem.

Lokale planer

Kommuneplanens samfunnsdel setter føringer for hva kommunen skal jobbe med i planperioden. Selv om det skal lages en ny samfunnsdel, er det naturlig å vurdere innholdet i eksisterende plan, og videreutvikle de deler av planen som fremdeles er aktuelle. Hovedmålene i dagens plan lyder som følger:

- Gjennom utstrakt samarbeid skal vi sørge for en fremtidsrettet samfunnsutvikling.
- Inkluderende og bærekraftige lokalsamfunn i vekst.
- Vi velger klimavennlige løsninger for å bidra til mål om Norge som lavutslippsland innen 2050.
- Heimsamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for innbyggere i alle aldre.

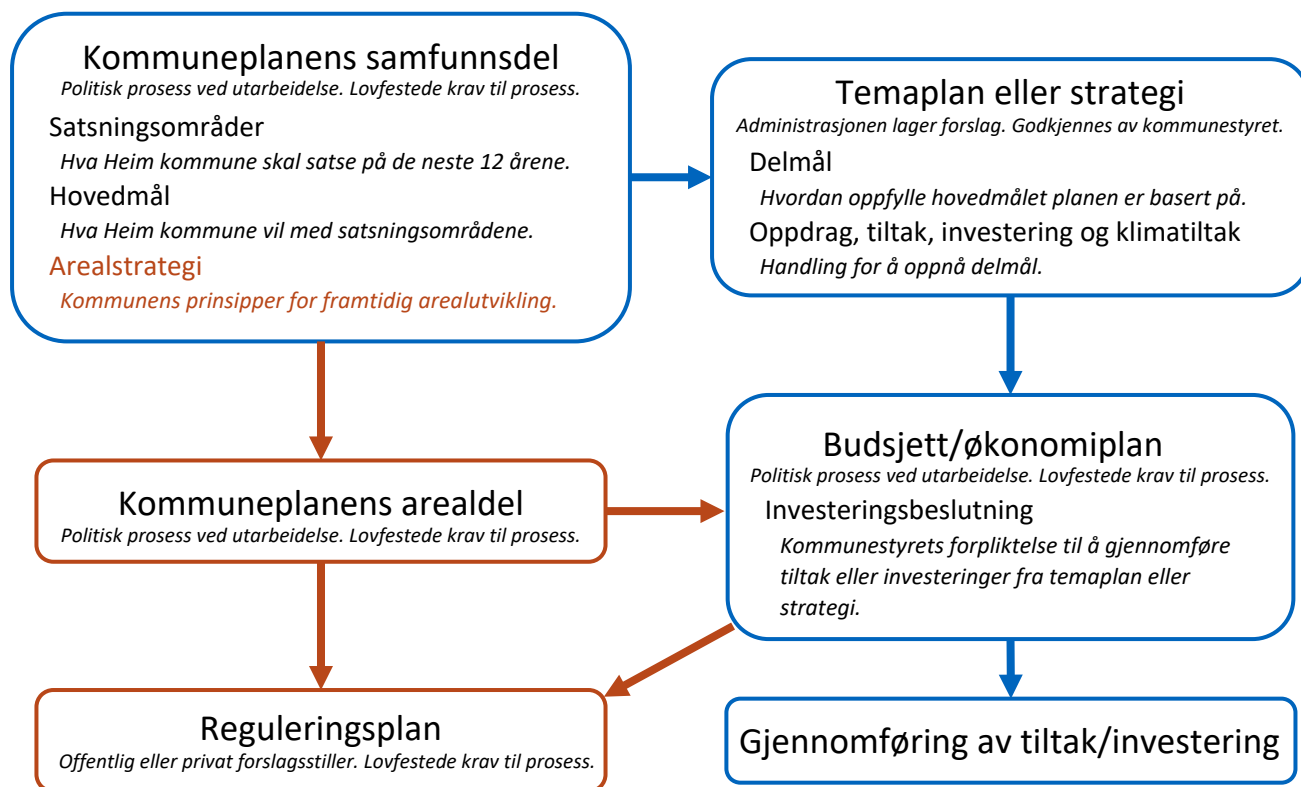
- Et helhetlig, fremtidsrettet og inkluderende utdanningstilbud for alle.
- I Heim vil vi legge til rette for aktiv verdiskapning for et bærekraftig og fremtidsrettet lokalsamfunn.

Kommunes plansystem

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument og legger føringer for all aktivitet i organisasjonen. Konkrete tiltak og investeringer i budsjett/økonomiplan skal kunne forankres i kommuneplanens samfunnsdel, eller en temaplan som er direkte knyttet opp mot samfunnsdelen. Slik bidrar kommuneplanens samfunnsdel til at all aktivitet i Heim kommune er forankret i helhetlig planlegging, basert på et langsiktig og bærekraftig perspektiv, med bred politisk forankring fra et tidlig stadium. Se figur under for illustrasjon av kommunens plansystem.

Fordi kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede styringsverktøyet, er det viktig at den utarbeides slik at den ikke blir for detaljorientert. Den har en tidshorisont på 12 år og må derfor være fleksibel og ikke bare ta for seg det nåværende samfunnsbildet. Planen skal si noe om *hva* kommunen skal jobbe med de neste 12 årene, men den bør samtidig ikke gå for detaljert inn i *hvordan* disse oppgavene løses. Den bør heller legge til rette for at det kan utarbeides mer konkrete planer, strategier og handlingsplaner som har en kortere tidshorisont, der dette er hensiktsmessig.

Inkludert i kommuneplanens samfunnsdel vil det være en arealstrategi. Denne skal vise sammenhengen mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Arealstrategien legger grunnlaget for fremtidig revisjon av kommuneplanens arealdel (KPA). Gjeldende KPA ble vedtatt i 2023 og gjelder for perioden frem til 2035.

Utfordringer og muligheter

Samtiden viser at utfordringsbildet er stort og komplisert. Kommunen påvirkes av ulike hendelser og situasjoner. Ting som skjer langt unna kan ha stor effekt på både innbyggere og kommunen som organisasjon. Det er derfor viktig å være forutseende slik at man best mulig kan være forberedt på ulike situasjoner. Selv om det er mange utfordringer, er det viktig å se på mulighetene. Løsningen på en utfordring kan samtidig være en mulighet til vekst og utvikling. Kommuneplanens samfunnsdel skal si noe om hvordan kommunen vil møte disse utfordringene og mulighetene. Et utdrag av faktorer som kan ha påvirkning på Heimsamfunnet følger under. Listen er ikke uttømmende.

Globale faktorer som kan ha påvirkning på Heimsamfunnet:

- Krig
- Pandemi/helsekrise
- Energikrise
- Det grønne skiftet
- Klimaendringer og stigende havnivå
- Digitalisering
- Kunstig intelligens

Nasjonale og regionale faktorer som kan ha påvirkning på Heimsamfunnet:

- Sentralisering
- Forsyningssikkerhet
- Økonomi
- Aldrende befolkning og andre demografiske endringer
- Polarisering
- Desinformasjon
- Teknologisk utvikling
- Stabilitet og trygghet i en ellers usikker verden
- Et variert næringsliv
- Økende antall drepte og hardt skadde i trafikken
- Tilgang på elektrisitet og nettkapasitet

Lokale faktorer som kan ha påvirkning på Heimsamfunnet:

- Utdanningsnivå
- Nedbygging av natur
- Rekruttering
- Boligmangel
- Aldersvennlig samfunn
- Bosetting og integrering av flyktninger
- Folkehelse
- Utenforskap
- Unge uføre
- Rus
- Psykisk helse
- Fritidsaktiviteter og møteplasser for unge
- Service- og handelsfunksjoner
- Naturfare
- Involvering av innbyggere
- Kommunale tjenester

Kunnskapsgrunnlag

Regjeringen forventer at samfunnsplanlegging skal baseres på et oppdatert og godt grunnlag. Kommunen jobber hele tiden med å hente inn kunnskap som er relevant for aktuelle prosjekter. Mye av kunnskapsgrunnlaget kommunen bruker i planlegging kommer fra Trøndelag i tall og kommunens egne kartlegginger. For KPS er det ønskelig å hente inn og sammenstille informasjon om følgende temaer, for å bygge videre på kunnskapsgrunnlaget fra planstrategien:

- Demografisk utvikling
- Klima og natur
- Næring og arbeidsplasser
- Boligbehov
- Status kommunale tjenester og kommunens brukerundersøkelser
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Skolestruktur
- Barnehagestruktur
- Folkehelseoversikten
- Status på frivilligheten i Heim

Det ble nylig foretatt seniortrakk på Kyrksæterøra, det vil også foretas seniortrakk på Liabø. I tillegg vil det gjennomføres barnetrakk flere steder i kommunen innen april 2025. Resultatene vil i hensiktsmessig utstrekning brukes i forbindelse med utarbeiding av KPS.

Det vil gjennomføres spørreundersøkelser for å kartlegge ulike gruppers situasjon, meninger og behov. Målet med dette er å nå et bredest mulig publikum, og senke terskelen for å delta i prosessen. Undersøkelsen utformes på norsk og engelsk. Relevante deler kan også besvares av fritidsbefolkningen. En egen undersøkelse vil sendes ut til næringslivet i kommunen.

Involvering av kommunens ressurser

Kommuneplanens samfunnsdel skal ikke bare speile lokalsamfunnets behov, men også kommunen som organisasjon. Det er derfor viktig å involvere alle deler av organisasjonen i planarbeidet, og lytte til deres utfordringer og innspill. Planavdelingen i kommunen koordinerer arbeidet, og er ansvarlig for gjennomføringen.

Det skal nedsettes en politisk styringsgruppe som sørger for at planarbeidet er politisk forankret og at partigruppene er kjent med arbeidet. Det vil i tillegg nedsettes en administrativ styringsgruppe bestående av kommunedirektøren og kommunalsjefene som koordinerer arbeidet med sine respektive sektorer.

Ungdomsrådet, råd for personer med nedsatt funksjonsevne og eldrerådet vil bli invitert til å bidra underveis. Fra administrasjonen vil utviklingsstaben, tillitsvalgte, verneombud, kommuneoverlegen og folkehelsegruppen involveres. Andre deler av organisasjonen vil også bli forespurt om å bidra i nødvendig utstrekning.

Det vil gjennomføres to eller flere møter med hver av kommunens enheter, for å kartlegge enhetenes situasjon, behov og ønsker. Formålet med å ha møter med hver enkelt enhet er å skape eierskap til- og forankre planen i hele organisasjonen. Flere møter kan gi større rom for ideutvikling og refleksjon, samt deling av informasjon underveis i arbeidet, enn det ett enkelt møte kan gi.

Involvering og kommunikasjon

Plan- og bygningsloven stiller krav til medvirkning, med særlig vekt på grupper som antas å bli særlig berørt. Heim kommune anser det som viktig at medvirkningen oppleves som god, at innbyggere føler seg hørt og at medvirkningen er reell. Ifølge innbyggerundersøkelsen for 2023 føler mange innbyggere at de ikke har mulighet til å påvirke utviklingen i lokalsamfunnet. En god medvirkningsprosess i forbindelse med KPS kan bidra til å endre denne oppfatningen, og styrke lokaldemokratiet i Heim.

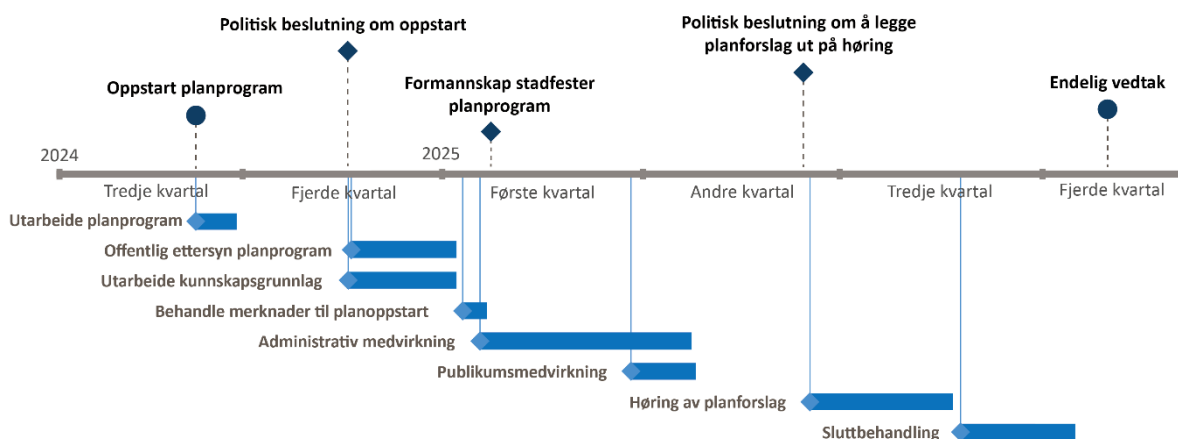
Både planprogrammet og forslag til den endelige planen vil legges ut til offentlig ettersyn. Underveis i prosessen vil innbyggere og andre interessenter informeres om fremgangen i arbeidet gjennom kommunens nettsider, sosiale medier og lokalaviser. Administrasjonen vil oppsøke grendelagene for å informere og hente inn tilbakemeldinger fra deres medlemmer. Administrasjonen vil også holde åpne kontordager og oppsøke steder der folk ferdes på Liabø og Kyrksæterøra. Her kan innbyggere bli informert om hva som foregår, stille spørsmål og komme med innspill.

Barn og unge nevnes spesifikt i plan- og bygningsloven som en gruppe det skal legges særlig vekt på når det kommer til medvirkning. Elevrådene ved skolene vil bli involvert i to omganger. I første omgang for å informere om kommuneplanens samfunnsdel og hva som behøves fra elevene. Deretter vil administrasjonen komme tilbake for å hente inn tilbakemeldinger. Medvirkning fra de yngste barna vil foregå gjennom samtaler med samarbeidsutvalgene i barnehagene. Barn og unge vil også komme til orde gjennom barnetråkk og ungdomsrådet.

Andre som vil være aktuelle å trekke inn i arbeidet med planen er frivilligheten, blant annet frivillighetssentralene og idrettsråd. NAV vil bistå med å tilrettelegge for at personer som har falt utenfor utdanning og arbeidsliv, samt minoritetsspråklige innbyggere i kommunen, kan komme til orde.

Tidsplan for planarbeidet

Under finnes en foreløpig tidsplan for arbeidet med KPS, inkludert planprogrammet. Det er en del usikkerhet i estimatet. Dette på grunn av arbeidets store omfang og mangel på kapasitet i administrasjonen. Det tas derfor forbehold om at arbeidet kan ta noe lenger tid enn antatt.

PLANPROGRAM
FOR

POLITIKK

Heim kommune

Trondheimsveien 1,
7200 Kyrksæterøra
Tlf: 72 46 00 00
post@heim.kommune.no
Org.nr.: 920 920 004